

מסורת הש"ס

החולץ ליבמתו

פרק רביעי יבמות

מה.

עין משפט
גד מצוה

קח א' מ' פ"ד מהלכות
אשתו ה' יו סמג
עשין מה טו"ש"ה
סימן ממ סוף ח'
ק' ב' טו"ש"ה א"ה"ע פ"ד
מ' פ"ה וסוף יט'
ק' ב' פ"ה מהלכות
אשתו ה' יו סמג
טו"ש"ה א"ה"ע פ"ד
מ' פ"ה וסוף יט'

תוספות ישנים

דקאמר אכל עובד כוכבים
ועבד דלא תפסי בכו קדושין
הולד ממזר וז"ל דלר"ש
המיימי וכן ל"י עקיבא
הא תולא בזה אכל לרבי
יהושע לא אמרין הא
תולא בזה וכן מפורש
בדקדוקין (דף סו: ע"ש
מור"ה מה"מ: מ"רתיב'
עובד כוכבים ועבד וכו' ר'
משמעון) וכן יורה דמ' אין
ממזר אלא ממי שאסורו
אסור ערוה וענוש (מורה)
[וכת' (ב' וכו' הא' קאמר
ר' משמעון המיימי דלון
ממזר אלא ממיימי מיתום
וכו' וכו' דק' דל' דלון
ממזר אלא ממיימי כדמות
ספר עובד כוכבים ועבד
הא וכו' הולד כשר דהיי
משמע דפליג א"ת' דלעיל
מיימי כמו ק' יס לנו לומר
לרבי משמעון המיימי: וזו
גלי א' נסיון בת מיק.
וא"ת ומה מועיל לו זה
א"ת אמרין (מבנות כד.)
שלאמר אכל כו' אינו נאמן
להשאו אשה וע"ק האם
אמאי אינו נאמן להשאו
אשה הא אמרין (קדושין
עב: כל תפסות חזקת
כשרות הן עומדות ו"ל
דהאס מיימי להשאו אשה
מיתוסת מדי' אמהות (עי'
קדושין עב:) חה אינו
כן דור לא מלי' להיו
גט כו' ודחשינן ליה
משום גלות וכו' פסולה
הפסק היא דשאל חלל הוא
וכת' חלל פסולה לכהונה.
ע"מ דהאס מיימי בדנפס
עליה קלא דנן גרשה
ולחי' אמרי' דאינו נאמן
להשאו אשה ולחי' קאמר
ז"ל איתמר דלא ליפוק
עליה קלא דדוקס ח"ל'
מורי דלעולם עמא דהא
דקאמר אינו נאמן להשאו
אשה ר"ל אף ישראלית
אף להנשא בכו לישראל
דמיימי בדנפס קלא דנן
דממזרות א"י וכל לומר

א' נראה דל"י וכו' הא'
דקאמר משמעון המיימי דלון
ממזר אלא ממי שאסורו
עליו כרת שדי שמו' וכו'.

תוס' חד מקמאי

ואם נשא כהן בת עבד
ועבד כוכבים הבא על
בת ישראל מוציאין אותה
מידי אבל בני ינשא
להנהגה להתחלה שלא
הוזהרו כשרות לינשא
לפסולין לכהונה וחציו
עבד וחציו בן חורין
שבא על בת ישראל
הולד פגום לכהונה שהיא
עצמה מתחללת ואפי' שיש
אלמנות וגירושין אין
בה מצד החירות אין
לה אלמנות וגירושין מצד

חייבי לאוין דפספי בכו קדושין. דנפקא לן בפרק כ"ד (לעיל דף כג.)
מכי תהיין לאיש שמי נשים וגו' (י.) ועבד ועובד כוכבים לאו בני קדושין
נינהו דכתיב (בראשית כג) שבו לכם פה עם החמור' עם הדומה לחמור
ועובד כוכבים נמי לימיה בכלל קדושין דכתיב (דברים י) 'צו' אומות לא
תתחנן בם לא יהא לך בזה חיתון
ובשאר אומות כתיב (שם כה) ואחר כך
תבא מכלל דמעיקרא לית בזה היה
ומהי קראי נפקא לן בקדושין (דף
סח:) דלא תפסי קדושין בעובדת
כוכבים ועובד כוכבים נמי מלי למילף
מייניהו הלכך אין ביאתו ביאה לשם
קדושין ודמיל' לחייבי כריתות. ובשאלות
דרב אחאי' מפיק מהא והיא בעולת
בעל (בראשית כ) ודרשין בסנהדרין
(דף טו:) בעולת בעל י'ס להס נכנסה
לחופה ולא נבעלה חלץ להס וכל שכן
לדאוסה לית להו וביאה לשם קדושין
נמי לית להו דליתקוש הוית להדדי:
אין ממזר וכו'. והא האי תנא כשמעון
המיימי סבירא ליה וקמני בעובד
כוכבים ועבד דלון ממזר: **אף על גב**
דקאמר רבי. בפרק ר"ג אין ביאה
לחזר חליה דלא חלץ להו ובעל את
זו אחי ריכיה הימנו גט וקאמר
אין הדברים הללו אמורים דביאה אחר
חליה לא תפסה אלא לדברי ר"ע כו'
בכל לדידה לא סבירא ליה אפילו הכי
בעובד כוכבים ועבד מודים: **דכי**
אתא רב דימי כו' משום רבינו. רבי:
שצוייתא מן ארמון. לאנטיוב: **אלא**
אמר ר' יוסף רבי יואל. לא תתשוב
גברי דהאי משום רבותא דרביס לא
תפסיל ליה דהא נמי רביס אכשרי
אלא משום ההיא דר' איכא למיפסליה
הלכה כמותו: **והאמר רבי יהושע בן**
נוי. לעיל הולד כשר: **זו שאיסורה**
שזה בכל. עובד כוכבים אסור בין
בכהנת בין בליה בין בישראלית:
שנה פגום. בנה פגום לאו דוקא
דהא פשיטא לן (י.) העובדת כוכבים לאו
כהן הוא ואי משום דלא ישא כהנת
בין דמותר בישראלית מותר נמי
בכהנת שאין קדושה נשים דלפילו
כשרות מותרות לפסוליס דקיימא לן
(קדושין דף עג:) לא הוצרכו כשרות
מלינשא לפסוליס אלא משום בנה נקט
דאס חלד בת פסולה לכהונה: **פסלה**
אפי' מתרומה דכי נשא וכו' מלהנשא
לכהן: שפסולה. כהנת מתרומה אביה
וליה וישראלית כגון שנישאו לכהן
ולדו לו בנים וכשמתו צעליהן היו
אכלות בתרומה צעיל צניהס ואס
בא עליה עובד כוכבים ועבד פסלה
מתרומה וכו' מכהונה: **מי שיש לו**
אלמנות וגירושין בזה. כגון א' ישראלית
הוא דכי מת חזרע אין לה ושנה אל
בית אביה וגו' (ויקרא כג): **יאלו**
עובד כוכבים ועבד שאין לו אלמנות
וגירושין בזה. שאין קדושין תופסין:
א"ל א"י. לרבי יוסף: **מאי חזית דסמכס**
אדרב דימי. דלמר משמיה דרבי
הולד ממזר סמוך אדרבין דמכשר ליה
כוכבים דרבי: **דהא דאסא.** בן עובד

תורה אור השלם
1. ובת כהן כי תהיה
אלמנה וגורמה ותרע אין
לה ושהא אל בית אביה
בגורמה מלחם אביה
תאכל וכל יד לא יאכל
בה: ויקרא כג יג

גליון הש"ס
גמ' ה"ג בין שנבעלה
פסלה. עין לקמן טו ע"א
מ"ה רבי יוחנן אמר
כשרה: שם דאמר רבי
יוחנן משום ר"ש מין
לעובד כוכבים וכו'. לקמן
סח ס"ג וספוקיה דף כו
ע"כ ופקדון דף עה ע"ב
אתא משום רבי ישמעאל:

הגהות הב"ה
(א) בני דלמר ר' יוחנן
משום ר' משמעון גיב עין
דף סח ס"ג ע"כ דמשמע
מדיני התוספות דרביס
רבי ישמעאל ע"ש דרבי
נאמן כ"ה: (ב) שם ולא
רקדא א"ל הא היה סיהוש:
(ג) תוס' ד"ה שפלה וכו'
דהו מיימיה ממזר וא'
תפסי בהו קדושין וי"ל
דממזרים:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
[א] רש"י י"ח טו שיש לו
כו כגון ישראלית הוא כו'
מלת ישראלית נמחק וי"ב
שפלה:

מוסף רש"י
עובד כוכבים ועבד
הבא על בת ישראל
הולד כשר. דנמא אמה
שעני' ליה (בבורות סח.)
מי שיש לו אלמנות
וגירושין בה. הוא דכי
אין לה זע ממנו ושנה
אל בית אביה מלת
אביה תאכל. דלא פסלה
בנאמא. יצא עובד
כוכבים ועבד שאין
להם אלמנות וגירושין
בה. שאל תפסו לו זה
קדושין וכשמת אין שם
אלמנות עליה (טוסה כו:
ובע"ז לקמן סח: וקדושין
טה:)

ומשני שאני התם דלמר רחמנא לא יחלל חילולים הוא עושה ואין
עושה ממזרים פי' וכיון דלא הוי ממזר תפסי בזה קדושין א"כ לרבי
יהושע לא תפסי קדושין באלמנה אליבא דרבא דלרבי יהושע ליכא
לאוכוחי מדי' דתפסי בזה קדושין מדלא הוי ממזרת ואס תאמר בקדושין
בהאומר (דף סח: ושם) אמאי דוחק
למזוא שאר עריות דלא תפסי בזה
קדושין מנלן כיון דכבר אשכחן דלא
תפסי בנאשח אב קדושין מהשתא
תיפוק לן כל עריות כגון אשת איש
ממזר (א) וי"ל דממזרים גופייהו לא
שמעיין בכל חייבי כריתות כל כמה
דלא מיימי היקישא דרבי יונה דמלא
יקח ולא יגלה דמיימי בסוף פירקין
(לקמן דף מט.) דכתיבי בנאשח אב
ובשומרת יסס לא אציו לא שמי
ממזרות בנאשח עריות כגון אשת איש
שיש לה היתר כחי' אסורה ואחות
אשה וכל דכוחייהו אכל בסוף דמיימי
היקישא איכא למילף צעלמא דכפרשי:
יצאו עובד כוכבים ועבד שאין לו
אלמנות וגירושין בה. וא"ת
והא רבי יוחנן אית ליה לעיל דעובד
כוכבים ועבד הכז על בת ישראל
הולד ממזר אס כן למה לי קלא
דהשתא ממזר הוי מפסיל בציאתו
מיציעא וי"ל הא דידיה והא דרביה
ועוד דלמוראי ניהו ואלביא דרבי
יוחנן דלמרינן ספ"ק (לעיל טו:) ושם
פירשמי אמאי הוי ממזר מעובד
כוכבים כיון דביאת היתר היא
מדלוריינא: **יזיל אישבור.** וישאור
מיתוסת וא"ת והא צעי ראי' דלמר
צפ"צ בכתובות (דף כד: ושם) דמעלין
מתרומה ליוחסין ויש לומר דהתם
להשא בכו לכהן העובד על גבי
המזבח כמו שמוכח שם רבינו חס
א"נ התם כר"מ אכל חכמים אומרי' כי
משפחות בנותק כשרות חס כשרות
בפרק עשרה יוסין (קדושין דף עב:):
משום

מה אלמנה לכהן גדול שאין איסורה שוה בכל בנה פגום זו שאיסורה שוה
בכל אינו דין שבנה פגום מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת
הכא נמי כיון שנבעלה פסלה (י.) דאמר רבי יוחנן משום רבי (ב) שמעון (ב) מנן
לעובד כוכבים ועבד הבא על הכהנת ועל הלוייה ועל הישראלית שפסולה
שנאמר יובת כהן כי תהיה אלמנה וגורשה מי שיש לו אלמנות וגירושין
בה יצאו עובד כוכבים ועבד שאין להם אלמנות וגירושין בה אמר ליה אביי
מאי חזית דסמכת אדרב דימי סמוך אדרבין דכי אתא רבין אמר רבי נתן ורבי
יהודה הנשיא מורים בה להיתירא ומאן (י) רבי יהודה הנשיא רבי ואף רב
מורה בה להיתירא דההוא דאתא לקמיה דרב אמר ליה עובד כוכבים
ועבד הבא על בת ישראל מהו אמר לו הולד כשר אמר ליה הב לי ברתך
לא יהיבנא לך אמר שימי בר חיאי לרב אמרי אינשי גמלא במדי אקבא
רקדא הא קבא והא גמלא והא מדי ולא רקדא א"ל אי (י) ניהוי כיהושע בן
נון לא יהיבנא ליה ברתא א"ל אי הוה כיהושע בן נון אי מר לא יהיב ליה
אחריני יהיב ליה האי אי מר לא יהיב ליה אחריני לא יהיב ליה לא הוה
קאזיל מקמיה יהיב ביה עיניה ושכיב ואף רב מתנה מורה בה להיתירא ואף
רב יהודה מורה בה להיתירא דכי אתא לקמיה דרב יהודה א"ל זיל אישבור או
נסיב בת מינך וכי אתא לקמיה דרבא א"ל (א) גלי או נסיב בת מינך שלחו ליה
בני בי מיכס' לרבה מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על בת ישראל מהו
א"ל השתא עבד כולו אמרי' כשר חציו מיבעיא אמר רב יוסף מרא דשבעתא
כנו

כוכבים מישראלית: **אמרי אינשי גמלא במדי אקבא רקדא.** גמל גדול מרקד בתוך קב קטן כד' רגליו במלכות מדי. וגזומא: **הא קבא והא גמלא והא**
מדי. יבא וירקד לפנינו כלומר אתה שהתרת דבר חידוש האמת בדברך וכן לו בתך: **לא הוה אזיל מקמיה.** אותו בן העובד כוכבים דקא א"ל הב לי
ברתך: **זיל אישבור.** לך בנמקוס שלא יכירוך ושא' בת ישראל שאינו יכירוך לא יתנוה לך. אלמא לא ממזר הוא מדאכשר ליה בת ישראל שהרי ממזר
מוזהר על הכשרה: **בס מיעך.** בת ישראל מן העובד כוכבים הכשרה כמותך אכל ממזרת ושפחה לא תשא. אלמא כשר הוא: **גלי.** לא לגלות
בנמקוס שלא יכירוך ויתנו לך בת ישראל כשרה: **בני צי מייסי.** מקוס: **מרא דשבעתא.** דלמר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל צנו כשר:
מנו